

Contes a la vora del temps

Autor: Albert Jané

Il·lustracions: Irene Bordoy

Propostes didàctiques: Anna Domènech

Podeu veure un resum del llibre, així com també de la biografia de l'autor i de la il·lustradora, a l'apartat web de llibres publicats.

Propostes didàctiques

En aquest llibre es poden llegir seixanta-vuit contes. Cadascun presenta personatges i històries independents que no tenen res a veure l'un amb l'altre, a excepció de quatre contes protagonitzats per Nasreddín. Es poden, per tant, llegir seguits o bé triar-ne alguns a l'índex i llegir-ne només uns quants. Per això us presentem unes propostes que tant poden ser enfocades des de la lectura d'una o més històries com des de la totalitat del llibre.

Les activitats es presenten en diferents apartats:

- A) Activitats bàsicament orals: individuals i col·lectives
- B) Activitats escrites: per treballar un únic conte
- C) Activitats escrites: per treballar la totalitat dels contes
- D) Activitats complementàries

Al final de tot trobareu un apartat amb la solució dels exercicis que ho requereixen.

A) ACTIVITATS ORALS

Activitat individual

Explica oralment i de memòria una de les històries. Per fer-ho cal que:

1. Seleccionis dos o tres contes, els que més t'hagin agradat.
2. Escriguis en un full el títol, el nom dels personatges principals, una breu llista dels fets que hi succeeixen, la descripció del lloc on s'esdevenen –que pot ser que no hi surti i que t'hagis d'inventar– i com acaba el conte.
3. Triïs el públic a qui vols explicar el conte. El reuneixis al teu voltant i li expliques la història, amb veu clara i sense oblidar-te'n cap detall. Pots tenir a prop el full on has apuntat les dades del conte per si la memòria et falla. Pots acompanyar l'explicació amb gestos, canvis de veu per caracteritzar els diferents personatges, onomatopeies i, fins i tot, algun objecte adient que pot il·lustrar algun detall de la història: l'aspecte o el vestit d'algun personatge, alguns objectes que hi tinguin un paper decisiu, etc. Un cop hags acabat, observa la cara de les persones que t'han escoltat i sabràs si els ha agradat com a tu.

Tingues un altre conte preparat per si te'l demanen.

Si t'ho has passat bé pots repetir-ho, triant-ne un altre o bé amb un públic diferent. De fet, és una activitat que pot fer-se a classe si el professor ho troba convenient.

Activitat col·lectiva

Convertiu una de les històries en un text teatral. Per fer-ho cal que:

1. Seleccioneu un conte que us hagi agradat (per exemple: *Els deutes de Nasreddín*).
2. Feu una llista dels personatges que hi surten; si ho creieu convenient hi podeu afegir un narrador, però també en podeu prescindir.
3. Refeu els diàlegs entre els personatges. Podeu afegir-hi: fórmules de salutació, preguntes sobre l'estat de la família, oferiment d'alguna cosa per beure, etc. I, molt important, heu d'afegir-hi **acotacions**, o sigui explicacions sobre la manera com van vestits els personatges, quins moviments fan, quin to de veu utilitzen i quin estat d'ànim mostren.

Seguint l'exemple del conte esmentat, l'inici podria ser així:

Narrador: Nasreddín és un musulmà, el més murri i trapella de tots els que han existit. (*Pujant el to de veu.*) I com ho sé, això? Ho sé jo i molt aviat també ho sabreu vosaltres, quan vegeu què va ser capaç de fer. (*El narrador mira insistentment el públic, s'atura sobre algú en particular amb posat amenaçador.*)

Un bon dia va anar a visitar un amic seu.

(*Truquen a la porta i un home amb roba d'estar per casa surt a obrir.*)

Nasreddín: (*Elegantment vestit i amb posat molt alegre*) Bon dia! Com estàs estimat amic! I la teva dona, i els teus fills?

Amic: (*Amb cara de sorprès*) Hola! Tots bé, gràcies. No t'esperava.

Nasreddín: He vingut perquè volia demanar-te un favor.

Amic: Passa, passa amic meu. Què vols prendre? Un cafè anirà bé?

Nasreddín: Sí, això mateix, un cafè.

Amic: I digues, què em vols demanar?

Etc., etc. Es continua així fins al final de la història.

4. Un cop el guió està escrit i corregit se n'han de fer còpies per a tots els personatges. Llavors ja es pot assajar la posada en escena i triar els complements que hauran d'acompanyar la representació teatral. Cal triar la data d'estrena i el públic i fer els programes que serviran de propaganda.

B) ACTIVITATS ESCRITES

Treballem un conte

Per fer-ho seguirem un guió que tindrà en compte:

1. Títol del conte. Abans de llegir-lo ens fixarem en el títol i escriurem de què ens sembla que deu tractar (per exemple: *Sant Jordi i el drac*).
2. Lectura del conte i aclariment de totes les paraules que hi surten. Cal llegir-lo en veu baixa i, després, en veu alta. S'ha de buscar al diccionari, o preguntar-lo, el significat de les paraules que no compreguem i anotar-lo en un full.
3. Anàlisi de l'obra: contingut
  - 3.1. Contingut del conte: Explicació molt resumida dels fets que s'hi contenen; comentar si aquests fets poden ser realitat o són irrealment o fantàstics.
  - 3.2. Personatges: Fer-ne una llista i, observar què se'ns en diu, com són físicament, quin caràcter tenen i quina personalitat.
  - 3.3. Temps: Hi ha alguna pista sobre l'època en la qual succeeixen els fets?
  - 3.4. Espai: S'hi diu on passen els fets? Amb noms propis o amb noms comuns?
  - 3.5. Història: Se'n pot extreure alguna lliçó que ens serveixi per a la nostra vida?
4. Anàlisi de l'obra: estil
  - 4.1. Fa servir l'autor alguna fórmula per a iniciar la història (de l'estil de: "Vet aquí que..."; "Vet aquí que una vegada..."; "Es conta...") o bé la comença amb un verb, un sintagma nominal o una indicació del lloc on passa l'acció?
  - 4.2. Hi trobem paraules que ens permetin agrupar-les d'alguna manera? Per exemple: noms d'oficis –actuals o antics– o d'animals, adjectius, interjeccions, etc.
  - 4.3. Quins temps verbals s'hi utilitzen?
  - 4.4. Hi trobem frases fetes? I comparacions? I paraules amb sentit figurat?

5. Opinió personal

- 5.1. Has encertat amb el títol el contingut del conte? Quines diferències hi ha entre el que et pensaves que el conte explicava i el que explica realment? (En el conte *Sant Jordi i el drac*: qui és el drac?)
- 5.2. Per què recomanaries a un amic o amiga que llegís aquest conte?

C) ACTIVITATS ESCRITES

Treballem tots els contes

Per fer-ho seguirem el guió que hem establert quan hem treballat un únic conte (Apartat B).

1. Al llarg d'unes quantes setmanes, llegirem els contes del llibre: un cada dia de classe, o bé un a classe i un a casa. I anirem omplint com una mena de diari de la lectura que contindrà:
  - a. Títol del conte
  - b. Paraules de les quals hem hagut d'investigar el significat
  - c. Text breu que comenci així: "Aquesta història tracta de...", i on explicarem, breument, l'argument del **conte**.
2. Anàlisi dels contes: contingut
  - 2.1. Aquestes històries són plenes de **màximes** que podem tenir en compte a la nostra vida.

Explica quines **màximes** contenen els finals d'aquests contes:

El pagès i sant Pere. "–No ho has entès, fill meu. De gent senzilla com tu, n'hi entren molts cada dia, al cel, i de cavallers poderosos, en canvi, només algun de tant en tant. Per això, quan n'arriba un, ho celebrem d'una manera especial."

El príncep i l'ermità. "–Fa estona que me'l miro detingudament tractant d'esbrinar si era el cap d'un príncep poderós o bé d'un pobre captaire, però per més esforços que faig no ho aconseguixo endevinar."

El bon home i el seu fill. "–O sigui que, fill meu, en aquest món, si et deixes guiar pel parer dels altres, hauries de canviar de pensament a cada moment. Val més, doncs, deixar-los dir i fer les coses segons el teu parer."

Els dos jugadors. "–Amic meu: feu com jo. Dormiu una estona, en aquest seient de tanta comoditat, i ja veureu com després d'una bona clapadeta ho veureu tot d'un altre color i no tindreu gens de ganes de barallar-vos."

Els dos viatjants. És la sort la causa de la prosperitat d'un dels viatjants? I és per culpa de la desgràcia que a l'altre viatjant li van malament els negocis?

El sabater feliç. “–Us torno els vostres diners. M'estimo més ser pobre i viure feliç i content com abans.”

2.2. Busca en quins relats trobem aquests advertiments:

- Compte a deixar-nos enlluernar per algú poderós! Pot ser que únicament vulgui aprofitar-se de nosaltres.
- Cal saber aprofitar la sort quan es presenta.
- Si allargues tant de temps la preparació per fer una cosa, pot ser que acabis per no fer-la.
- Podem corregir una mala acció sense barallar-nos.
- Cal utilitzar l'enginy per treure'ns de sobre algú que ens molesta.
- Quan fem una promesa hem de complir-la.
- Donar consells poc honorats pot comportar molts inconvenients.

2.3. En aquests contes trobem gran varietat de personatges. Podries dir:

- Quins són els oficis que més hi apareixen?
- Quins són els animals que més hi apareixen?
- Quins déus mitològics hi surten?
- Quins personatges imaginaris?
- Quins oficis, títols i càrrecs?
- Quines altres ocupacions o maneres de viure que no entrin a l'apartat anterior?
- Quins sants?

2.4. Hi ha dos contes que presenten una descripció molt acurada dels seus personatges. Tots dos són personatges molt dolents: Un galiot d'*Un criminal entre gent honrada* i l'home abominable d'*Els dos germans*. Quina de les dues descripcions sembla la lletra d'una cançó? Intenta posar-hi música.

2.5. Sovint els personatges s'insulten entre ells. Recull els insults que apareixen en els contes següents: *Sant Jordi i el drac*, *Els tres desigs*, *La mala vella*. Un cop els tinguis tots, intenta ordenar-los des del més ofensiu al que ho és menys.

2.6. Recull les expressions que indiquen a quina època de la història o de l'any o a quin moment del dia van passar aquestes històries. Per exemple: “Fa una pila de centúries...”, “Al cap de dos dies...”, etc.

2.7. En alguns contes s'indica clarament a quines ciutats van passar els fets que s'hi narren. Assenyala en un mapamundi els diferents llocs que hi apareixen.

Busca contes ambientats en altres ciutats que no surtin en aquest llibre.

3. Anàlisi de l'obra: l'estil

3.1. Fixa't en les paraules que inicien els contes. Intenta classificar les maneres diferents de començar-los. (Bàsicament són tres: ens presenten els personatges, ens donen una indicació de lloc o de temps o utilitzen un estereotip com ara "Vet aquí que...", "Vet aquí que una vegada...", "Diuen que hi havia...", "Es conta de...", "Conten que...", etc.)

3.2. Explica el significat de les frases fetes següents:

- a) Omplir-se de gom a gom (A benefici dels pobres)
- b) Faltar-li un bull, com a les guixes (Ja passaré demà)
- c) Anar de mal borràs (L'ànima en pena)
- d) Tenir una cama al calaix (Les pedres remeieres)
- e) Fer-se'n la pell (Els dos germans)

4. Opinió personal

4.1. Quins contes t'han agradat més?

4.2. Si haguessis de recomanar aquest llibre als teus amics o amigues, què els diries?

4.3. Quin personatge t'ha semblat :

més astut:

més normal:

més real:

més intel·ligent:

més irresponsable:

més dolent:

més divertit:

més trist:

més actual:

més bo:

més masclista:

més tendre:

4.4. Escriu el nom de tres animals que no han aparegut en el llibre, però dels quals t'agradaria llegir alguna història.

D) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. Escriu la continuació d'un dels contes que has llegit. Imagina't que han passat uns quants anys i que els personatges es tornen a trobar. Pots afegir-hi algun personatge nou.

2. Inventa un conte que imiti l'estil dels que has llegit.

Recorda que **a la introducció:**

- Has de posar-hi títol.
- Triar una fórmula d'inici.
- Triar i presentar els personatges amb adjectius i comparacions.
- Decidir a quins llocs passarà l'acció i a quina època.
- Escriure els verbs en temps passat: pretèrit imperfecte i pretèrit perfect perifràstic.

Al nus:

- Has d'escriure-hi els fets que hi tinguin lloc, si cal amb diàleg entre els personatges.

I, al desenllaç:

- Has d'explicar com acaba la història.

Abans de començar-la a escriure, cal que decideixis si vols que la història contingui un consell o una màxima. Si és així, les últimes paraules del conte hi han de fer referència.

BONA SORT!